

PARTIDUL NOSTRU LA CEA DE-A 90-A ANIVERSARE A CONSTITUIRII SALE *

GH. I. IONIȚĂ

Aniversarea împlinirii a 90 de ani de la Congresul de constituire a partidului clasei muncitoare din țara noastră ne prilejuiește atât evocarea evenimentelor premergătoare lui martie 1893 și a semnificației majore a documentelor adoptate de acel memorabil congres, cât și o trecere în revistă a drumului parcurs de-atunci încôace de partid, pînă în actualitatea socialistă de astăzi.

Este un drum pe care, pornind în urmă cu 90 de ani cu doar cîteva mii de membri, partidul clasei muncitoare a reușit să-l marcheze, în 1898, cu peste 10 000 de membri, în mai 1921, cu cifra de 45 068 de membri înregistrați în partid, în 1945, la Conferința Națională, cu 250 000 membri, în februarie 1948, la Congresul de unificare, cu 1 milion de membri iar astăzi cu cei peste 3.262.000 membri.

Pe scara timpului aceste creșteri sînt concludente prin ele însele — dorim s-o spunem mai întîi de toate —, deși nu creșterile cantitative ci cele calitative dau măsura exactă a mașilor transformări în orice domeniu, inclusiv — firește — în problematica pe care o abordăm acum.

În altă ordine de idei, după cum este cunoscut, prin fericite inițiative, revistele „Anale de istorie” și „Magazin istoric” au publicat și continuă să publice rubrici speciale consacrate congreselor partidului politic al clasei noastre muncitoare, ajungîndu-se în prezent** a se trata al XVI-lea Congres — cei din mai 1921 al făuririi Partidului Comunist Român.

Înseamnă că, adăugînd acestor 16 congrese, următoarele 11 congrese — cel din 1922 și următoarele de pînă la al XII-lea — am avea, în total, în prezent, 27 congrese, ceea ce ar însemna că viitorul congres al partidului — cel de-al XIII-lea — ar putea fi considerat al XXVIII-lea. Nu insist asupra discuției pe care în cercurile de specialitate o purtăm în legătură cu faptul că, o dată cu afirmarea Partidei muncitorilor sau a Partidei socialiste, cum i se mai spunea (care și-a avut și congrese ale ei, dintre care cel de la Iași, din 1879, a fost cel mai important) am putea vorbi de existența partidului muncitoresc la noi***.

Oricît de grele au fost cîteodată împrejurările din viața partidului clasei muncitoare — de pildă în 1899 sau în 1928—1930 —, ascensiunea și continui-

* Comunicare prezentată la Sesiunea științifică omagială „Partidul clasei muncitoare în viața social-politică a României”, organizată de Societatea de științe istorice din R. S. România și facultatea de istorie-filosofie a Universității București, în colaborare cu organele de partid și de stat din județul Brăila, la 25 martie 1983.

** În martie 1983.

*** În această problematică Natalia Tampa a susținut o interesantă teză de doctorat, în 1982, la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. pe tema: *Partida socialistă din România (Unirea socialismului științific cu mișcarea muncitorească. 1879—1893).*

tatea activității sale n-au fost niciodată hotărârilor puse sub semnul întrebării. Este bine cunoscut faptul că în nici o împrejurare viața partidului n-a trebuit să fie reluată de la zero, de la capăt. Acesta este un adevăr care poate fi oricând probat cu forța de convingere a faptelor.

Acest adevăr ne și dă dreptul de a nu mai vorbi, ca în trecut, de primul partid politic al clasei noastre muncitoare, de al doilea, al treilea ș.a.m.d., ci de un singur partid care, timp de 90 de ani, a cunoscut etape și momente diferite, unele — e drept — mai delicate.

Urmărite prin timp, congresele partidului — la fel conferințele sale naționale și plenarele Comitetului Central — ne oferă măsura exactă a creșterilor calitative care au asigurat înscrierea partidului în oricare dintre aceste împrejurări pe linia progresului istoric, prin dezbaterile inițiate, prin hotărârile adoptate.

Desigur, noi nu privim, nu este cazul să privim în manieră triumfalistă aceste momente și nici înaintarea prin vremi a partidului politic al clasei muncitoare.

Știm bine cu câte greutate a trebuit să se confrunte, câte obstacole a trebuit să depășească partidul și știm prea bine și care i-au fost slăbiciunile proprii și când s-au manifestat acestea.

Față-n față cu ele, însă, avem înscrisă — pe traiectul de 90 de ani de existență a partidului — ascensiunea și continuitatea strădaniilor sale spre mai bine, a succeselor obținute și-n esențialitatea lor acestea sînt cele care dau și contur și culoare aprecierii generale pe care o facem drumului lung de lupte și victorii ale partidului politic al clasei muncitoare din România, spre cinstea sa, unul dintre cele mai vechi partide muncitorești din Europa și din lume.

Important mi se pare, de aceea, să subliniem că măsurile adoptate abuziv, de pildă, în mai 1921, împotriva partidului comunist nu au putut curma voința sa de luptă, la fel cum nici în anii ce au urmat — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia împlinirii a cinci decenii de la eroicele lupte revoluționare din 1933 —, nici teroarea, nici arestările și represiviunile de tot felul, inclusiv cea sîngeroasă de la Lupeni — 1929 și Grivița — 1933, cărora le-au căzut victime sute de muncitori, nu au putut înfrînge hotărîrea de luptă a partidului, a clasei muncitoare, care au înțeles că trebuie să acționeze și mai ferm pentru strîngerea rîndurilor, să întărească organizarea, spiritul de combativitate, de luptă revoluționară în vederea grăbirii sosirii ceasului Eliberării care avea să vină și care a și venit în memorabilul 23 August 1944.

O dată cu victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944, procesul de afirmare a clasei muncitoare, a intereselor și voinței sale în viața social-economică și politică a țării, precum și afirmarea partidului clasei muncitoare au căpătat ritmuri și proporții fără precedent.

Detășindu-se net prin vigoarea și siguranța pașilor făcuți în direcția dezvoltării multilaterale a patriei, prin spiritul novator introdus în viața partidului și a întregii țări, perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., de venirea la conducerea partidului și statului nostru a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie o strălucită confirmare a rolului determinant pe care clasa muncitoare și partidul său sînt chemate să-l joace în transformarea revoluționară a societății.

Reprezintă acești 18 ani care s-au scurs de la Congresul al IX-lea o perioadă tumultuoasă care a dat partidului posibilitatea să-și dovedească capacitatea și angajarea fermă în soluționarea complexelor probleme cu care se confruntă România socialistă în acest Ev aprins. Referindu-se la experiența acestor ani încărcăți de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea nu demult: „Pot afirma că, dacă vremea și istoria s-ar putea întoarce înapoi și am fi astăzi în ziua deschiderii Congresului al IX-lea, aş face totul pentru a înfăptui aceeași politică; problemele dezbătute la Congresul al IX-lea — și la congresele următoare — ar sta, la fel ca și atunci, în fața partidului și aş face totul ca, în același spirit, să acționăm pentru înfăptuirea lor.

Prin aceasta nu vreau să spun că totul a fost perfect, că în realizarea hotărîrilor Congresului al IX-lea și ale congreselor următoare nu s-au comis și o serie de greșeli, nu au existat și lipsuri. Dar linia generală, atât în politica internă, cît și în politica internațională, a fost justă și nu i-aș aduce — cu experiența de acum, dacă am fi în fața Congresului al IX-lea — nici o modificare. Dacă am fi avut experiența de astăzi — din punct de vedere organizatoric, al activității practice —, am fi pus poate un accent mai mare pe unele aspecte și am fi lucrat, cred, mai bine ca să evităm unele din greșelile care s-au făcut. Dar am fi adoptat aceeași linie politică, bazată pe concepția revoluționară a socialismului științific, pe materialismul dialectic și istoric, pentru că această concepție revoluționară a corespuns pe deplin realităților României¹.

În aceste momente aniversare, încercînd — la modul foarte concret — un bilanț asupra liniilor de forță ce ne-au propulsat spre înălțimi ar fi să subliniem, mai întîi, că la baza marilor schimbări innoitoare inaugurate de Congresul al IX-lea s-a aflat și se află creșterea necontenită a rolului conducător al partidului în societatea românească, justetea politicii partidului nostru, care aplică în chip creator principiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, adevărurile generale la condițiile concrete ale României. Partidul nostru a demonstrat prin întreaga sa activitate că slujește fără preget interesele poporului, ale independenței și suveranității, ale păcii, că pentru el nu au fost și nu există țeluri mai mari decît acela de a asigura dezvoltarea continuă a patriei, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

După cum este cunoscut, astăzi, cu cei aproape 3.300.000 de membri ai săi, partidul nostru este apreciat nu ca o entitate absolută și eternă, ci ca o categorie istoricește determinată, care își îndeplinește misiunea ca un organism viu ce-și schimbă mereu organizarea, rolul, strategia și tactica, în funcție de cerințele fiecărei etape.

Partidul — a arătat în atîtea rinduri tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu este o creație deasupra societății, ci produsul ei cel mai bun, justificîndu-și rațiunea de a fi numai în măsura în care-i slujește fidel nevoile și aspirațiile. O lumină nouă asupra partidului a aruncat afirmația, pentru mulți revelatorie, că el nu reprezintă o valoare predestinat desăvîrșită, ci că este așa cum sînt membrii săi, nici mai bun, nici mai rău decît ei, iar dacă muncitorimea, poporul vor să aibă un partid înaintat, sînt datori să trimită în rîndurile sale cu adevărat pe cei mai buni din sinul lor. Deci partidul nu este infailibil, așa cum

¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 20, Ed. politică, București, 1981, pp. 259—260.

se presupunea și se pretindea într-o vreme, cum am învățat-o cîndva cu toții, îndemnați de impulsuri cvasiidealiste. Partidul poate să și greșească, el, ca organism, nu numai membrii săi luați individual — și cunoaștem cu toții exemple de acest gen din trecut, dar (subliniez pe dar) el, partidul, în aceeași măsură, poate să se și corecteze — cum s-a întimplat, de asemenea, de fiecare dată, să-și ridice activitatea pe trepte superioare, înălțînd nivelul propriilor membri, primind în rîndurile sale forțele cele mai valoroase ale națiunii, aplecîndu-și urechea la nevoile și voința poporului, sprijinindu-se pe experiența și pe înțelepciunea lui.

Experiența de 90 de ani a partidului nostru revoluționar a permis după cum se știe ca, în acest al nouălea deceniu, reformulînd principiul rolului conducător al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu să folosească expresia de centru vital și forța dinamizatoare, novatoare a societății, ceea ce înlocuiește sensul de autoritate de comandă cu acela de organism ce se afirmă prin capacitatea de a emana lumina, căldura și energia necesare înnoirii continue a vieții în drum spre comunism.

Partidul nostru — prea bine se știe — nu mai este astăzi exponentul unei singure clase, colaborînd cu celelalte de pe poziții de alianță, ci, deși prin compoziția socială, prin ideologie și spirit rămîne muncitoresc, el reprezintă acum emanația națiunii socialiste, purtătorul de cuvînt al intereselor ei generale.

În realitatea nouă în care vorbim acum despre partid, avem așadar a face cu principii teoretice evoluuate despre condiția și calitatea partidului comunist. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras însă atenția — nu o singură dată — că nu este suficient — astăzi și mîine — să ne însușim doar aceste principii ca noțiuni teoretice pe care să le stăpînim impecabil. În lumina lor ni s-a cerut și ni se cere să acționăm ferm, de aceasta depinzînd împlinirea la un nivel superior a misiunii istorice a partidului în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, întărirea legăturii sale cu masele, recepționarea și valorificarea a tot ce este mai prețios și înaintat în sinul poporului.

Ridicarea nivelului nostru politic, al tuturor făuritorilor noli societăți înseamnă — în fond — asimilarea organică a acestor teze teoretice, transformarea lor în mod de existență al întregului partid, în stilul de muncă permanent al tuturor organizațiilor sale.

Într-o astfel de ambianță — de profundă reflecție teoretică, desfășurată pe un vast orizont de idei, se găsește angajat — în prezent — Partidul Comunist Român. Indisolubil legată de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, de contribuția sa hotărîtoare ca om politic și teoretician de prim rang al luptei contemporane pentru socialism și comunism, pentru pace și progres social, bogata activitate creatoare pe tărîm ideologic a Partidului Comunist Român oferă soluții originale, izvorîte din realitățile concrete ale țării, în conexiune cu tendințele evoluției lumii contemporane.

Idei originale, izvorîte din analize duse pînă la esență, caracterizează concepția Partidului Comunist Român, gîndirea secretarului său general în problemele teoretice și practice ale socialismului. Ele îmbrățișează o arie larg cuprinzătoare, sînt marcate de realism și luciditate pentru că privesc în față procesele specifice pe care le traversează acum istoria mondială. De aceea au constituit și constituie o prioritate în activitatea ideologică a partidului nostru evaluarea

corectă a raporturilor dintre specificul și particularul ce se întrușchipează în diversitatea de structuri economice, politice și culturale, în identități etnico-naționale, în evoluții istorice diferențiate de la țară la țară, de la popor la popor — pe de o parte — și legile generale ale istoriei, pe de altă parte, determinarea exactă a dialecticii raporturilor dintre general și particular.

Concepția despre unitatea dintre orînduirea socialistă și istoria națională, viziunea asupra socialismului ca societate în care o totalitate de laturi și componente economice, politice, organizatorice, culturale, ideologice, umane, se găsesc și se dezvoltă într-o indisolubilă interdependență reciprocă, prevalența calității, depășirea vechiului prin nou — iată doar cîteva din cadrele de bază ale interpretării științifice, corecte, marxiste a socialismului contemporan, concepție la care tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce o contribuție de remarcabilă substanță.

După cum este cunoscut, o dimensiune originară a gândirii marxiste, a spiritului revoluționar, este curajul exprimării adevărului. Această dimensiune a spiritului revoluționar caracterizează partidul nostru, gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu. De aceea, în repetate rînduri, partidul și-a pus și a pus în fața opiniei publice problemele de fond ale construcției socialismului, avertizînd că fiecare pas înainte al societății noastre socialiste devine o necesitate un act de discernămint și de evaluare, un moment al creației conștiente. Și, tot de aceea, P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu au pus și pun ca problemă de importanță decisivă pentru dezvoltarea societății noastre socialiste, participarea întregului popor la toate aceste acte de discernămint și de evaluare, la toate actele creației conștiente.

Democrația, în concepția profund originală și de amplă anvergură a secretarului general al Partidului Comunist Român trebuie să fie una dintre articulațiile de rezistență ale superiorității istorice a orînduirii socialiste. Societatea socialistă se constituie ca arie de convergență, arie pe care se întîlesc, armonizîndu-se reciproc, democrația politică și democrația economică, dezvoltarea intensă, multilaterală, modernă a forțelor de producție și o nouă calitate a vieții, libertatea socială și responsabilitatea pentru formarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, rezolvarea deplină a problemei naționale și solidaritatea patriotică a întregului popor, crearea avuției materiale și a patrimoniului spiritual al societății, dezvoltarea multilaterală internă și participarea activă la marile cauze contemporane ale omenirii.

Marea însemnătate a operei teoretice desfășurate de Partidul Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, se reflectă în numeroase planuri ale dinamicii societății noastre socialiste, în succesele dobîndite pe calea progresului social multilateral. Gîndirea teoretică vie, creatoare, promovată de partid, dezvoltînd socialismul științific, deschide privirilor și acțiunii noastre perspectivele viitorului, prefătează înfăptuirile spre care se îndreaptă societatea românească pe drumul socialismului și comunismului.

Sub această aură aniversăm în acest an împlinirea a nouă decenii de la istoricul Congres din martie 1893 de constituire a partidului revoluționar al clasei noastre muncitoare, scrutînd viitorul și manifestîndu-ne voința neștrămutată de a ne dovedi ostași de nădejde ai partidului nostru și demni făuritori ai societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul scumpei noastre patrii.